

HYPERION

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

Director : C. ARGINTARU

COLABOREAZĂ:

*Florica CIURA, C. ARGINTARU, Ionel Gh. SEVEREANU,
Marcel OLINESCU și C.D. UȚĂ. Traduceri din Arturo GRAF
Teatru, Operă, Cărți, Reviste, Știri și Redacționale*

ANUL II — Nr. 11 și 12 din Nov. și Dec. 1933 — CLUJ

HYPERION

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

DIRECTOR: C. ARGINTARU

APARE LA SFÂRȘITUL FIECĂREI LUNI

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR NO. 60

ABONAMENTE NUMAI ANUALE :

PARTICULARI . . . . . 200 LEI

INSTITUȚILE DE ORICE FEL,

FIE DE STAT SAU PARTICULARE 300 LEI

MINISTERELE ȘI STREINĂTATEA 500 LEI

ÎN COMERȚ NU SE GĂSEȘTE

REVISTA NU SE TRIMITE DECÂT ACE-

LORA CAR: ACHITĂ ÎNAINTE ABONA-

MENTUL

MANUSCRISELE NEPUBLICATE SE ARD

RESEMNARE

Visuri pline de regrete
de plăceri

și de dorințe,

BCI sunteți toate încrustate cu timide menuette

de mineiuni

și de ființe.

Cât de mult stau eu de vorbă
pe-a durerilor chitară,

cu voi, visuri!

Iar când seara

se coboară,

mă 'mpresoară

luminând în mine drumul

vremurilor ce-au trecut

și-mi trimit miresme 'n suflet, --

geamăt mut!

Când îl văd pe el aproape
gându-mi sboară,

se afundă,

răscolește,

se sdrobește

că nu poate să pătrundă

toate câte-au fost,

și toate câte-aș vrea să fie:

dureroase ca viața,

vesele ca și-o chindie.

Nu mai vreau nimic
 și totuși,
 iată :
 parc' ași mai voi
 să-l iubesc încă odată,
 să-l sărut, să fiu a lui, —
 să mă frângă 'n frământarea
 convulsivică de brațe ;
 să strecoare 'n mine spasmu-i,
 iar din suflet să se 'nalțe
 imn de bucurie.

Toate astea 's însă visuri
 arzătoare ca de foc ;
 visuri roșii,
 visuri grele, bocitoare de noroc, —
 toate spun doar epilogul
 care 'ncepe și sfârșește
 cu-aceiași întâmplare
 de miresme
 și poveste.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Visuri!
 Visuri pline încă
 de dureri ce mai persistă,
 visuri — triluri de speranțe —
 aruncate la 'ntâmplare
 de o mână fantezistă ;
 ideal ușor de-ajuns !
 Vis, iubire arzătoare
 și ascunsă 'n nepătruns !
 Visuri palide,
 bogate,
 visuri pline de iubire,
 părăsiți-mă odată
 să recad în nesimțire !

Iată !
 dânsul nu se uită astăzi iar
 din nou la mine,
 și cu toate că mă doare, —
 e mai bine, e mai bine.

Florica CIURĂ

O CONVORBIRE CU SCRITORUL EMIL ISAC

Un tânăr colaborator al revistei noastre a avut o convorbire despre literatură cu scriitorul Emil Isac, din care redăm o parte mai jos.

* * *

Trecându-și izbucnirile sufletului, mereu tânăr, printr'un orizont apusean, domnul Emil Isac s'a impus cu o piesă de teatru care-i atrage pretinia lui Caragiale și cu o poemă tradusă în franțuzește, remarcată de France. Un poet care se cântă și se încrede în sine, trăind, ca orice burghez, într'o locuință ticsită de cărți și bibelouri, iar sufletește pe alte țărâmurii. Eternul dualism pe care-l recunoaște poetul cu destulă amărăciune —

— Ca marinar am străbătut întreaga Mediterană, plăcut impresionat de aprinsele țări sudice, cu porturi răsunătoare, sugestive. Din cauza unui accident a trebuit să mă las de hoinăreala asta plăcută, dar dorința de a vedea mereu orizonturi noi și alți oameni, mi-a rămas veșnic în suflet și poate subțit imboldul acestor nostalgii, m'am aruncat în artă, cadru care corespunde de minune sufletului meu. Natural, de-atunci am făcut numeroase călătorii în streinătate, totuși, e groaznic că sunt silit să stau aici, deși sunt între ai mei, unde oricine face critică și cei nechemati literatură. Am însă o scăpare sigură: cel care trăiește aici e doar omul; poetul e departe, foarte departe! prin Franța, Italia...

— Dar, maestre, nu puteți spune că toți cei dela noi sunt netalentați?

— Asta, nu!

— Și e posibil ca aceste talente să fie încă în formație.

— Tinere, părerea că arta poate fi o capacitate tehnică, trebuie înălțurată. Talentul — acest fluid ascuns pe care nu-l putem determina încă — e 'ntotdeauna același: nu există ascensiuni sau decăderi în talentul cuiva: ci dispoziții și indispoziții. Deasemenea nu există curente literare. Afinitățile tale sufletești, te leagă mai întotdeauna de un amănunt caracteristic, care imprimă apoi scrisului tău o anumită structură, ca pe urmă să vie cineva să ia o atitudine impertinent-autoritară, zicându-și *critic* și (lasându-te cum i se pare mai bine, e o altă chestie.

— E posibil, totuși, ca opera cuiva să dea naștere la o școală?

— Da, dar acești epigoni nu mai sunt artiști, ci diletanți, mai mult sau mai puțin imitatori. Și-aici țin să accentuez că, afirmațiile mele se referă la *artist* iar nu la turmă.

— În acest caz, în opera dumnevoastră, nu se găsesc părți mai bune sau mai puțin bune?

— Nu! Am scris la reviste neînsemnate tot așa cum am scris la cele mai mari reviste din țară sau streinătate. Toate creațiile mele sunt copii mei: îi recunosc pe toți, deși unii sunt mai tineri iar alții mai bătrâni, — evoluția vieții!

— Atunci, credeți că toate creațiile dumnevoastră vor înfrunta nepăsarea veacurilor?

— Da! Am această credință nestrămutată, care, după părerea mea, e cea mai sigură distincție pentru artist: credința în el însuși, căci mediul înconjurător e ceva neînsemnat.

— Bine, să zicem că teoria lui Taine e sdruncinată într-o câtva în momentul de față, de această afirmație, dar atunci de ce sufletește peregrinați prin țările amintite?

— Doresc o apropiere cât mai accentuată cu aceste țări, nu prin faptul că a-și fi mai puternic inspirat de priveliștile lor, ci prin aceea că aceste popoare fiind înaintate în cultură și civilizație, mă înțeleg! În România voi fi înțeles peste patruzeci-cincizeci de ani, deoarece jumătate din poporul nostru e analfabet, un sfert are ca hrană sufletească pleava jurnalelor și a opta parte cărțile și revistele actuale; cititori, pur intelectuali, cari știu să selecționeze valorile estetice, dacă sunt câteva mii!

— Așa că...

— Așa că e explicabil faptul de ce nouăzeci la sută din cărțile românești sunt scrise pentru negustorie și nu pentru artă; în toate găsești concesii făcute publicului.

Sunt deci netrebuincioase?

— Nu chiar, căci ele sunt trepte pentru evoluția culturală a acestui popor, dar autorii lor vor trebui să suspine cu îngânfata resemnare a lui Lacordaire: „Și dacă peste o sută de ani nu vom mai fi cetiți, ce ne pasă? Picătura de apă ce se îndreaptă spre mare a contribuit și ea să formeze fluviul și fluviul nu moare”.

— Credeți că o cultură-civilizație determină geniul?

— Nicidecum! Suedia, Norvegia, Danemarca, Elveția, etc., sunt țări arhi-înaintate în cultură și tot n-au genii, afară de ultima, unde am putea aminti pe Wilhelm Tell, deși acesta e mai mult un erou, o „natură centrală” care a spus și a făcut gestul cel mai potrivit situației sale, — așa dar un produs al societății.

— Iar la noi?

— Nici noi — ca de altfel în toată peninsula balcanică, exceptând Grecia veche — nu putem spune că am avut genii. Dacă-l considerăm pe Eminescu e că nu avem altul asupra căruia să vărsăm mândria noastră. Cred că Blaga — care ca și Catruș a fost relevat de mine — e superior celor din trecut.

— Despre Arghezi ce credeți?

— Că a creiat unele bucăți din cari vor rămâne câteva fragmente, dar poezi ca aceștia sunt destui!

— Ce planuri aveți pentru viitor?

— Dacă unele legături, timpul și mijloacele, îmi vor permite, voi pleca la anul în Franța.

— Iar activitatea literară?

— Am terminat o nouă piesă *Poetul* pe care sper s'a dau scenei chiar în iarna aceasta.

* * *

Soneria sbârnie și poștașul aduce un teanc de reviste și scrisori. Pe unele ochiesc mărcile Franței. Luându-mi rămas bun am plecat dela acest cercetător al „veșnicului omenesc” pe care caut al înțelege.

Cluj, Decembrie 1933

Ionel G.H. SEVEREANU

PĂCATUL SUBT ARIPA TĂCERII

... Și mă gândesc mereu la vremea
Când te vedeam podoabă de simțire,
Cum lunecai pe cuget, caldă
Ca o fășie roză de iubire ;

Cum nesătulă te-aplecai pe timp
Lovindu-i fața cu umerii tăi goi,
Dând patimii îndemn la ducă,
Iar păcatelor să năvălească 'n roi,

Pe tremurul plăcerii ce-l sorbeai cu sete
Uitând de vieață și tot ce te 'nconjoară,—y Cluj
Negura dorinții răscoleai în toane
Și 'nălțai văpaie de flăcări la comoară.

A fost așa, talazuri de voință
Risipite lacom din creștetul puterii,
Ca 'n geamătul răbdării să-ți găsești un leac,
Oblojind păcatul subt aripa tăcerii.

CLUJUL

Prinde în asfalt cetatea arborii din caldarâm
Și femei cu pași alene tremură 'n răcoarea serii,
Căci trezită 'n gemănare patima topită 'n trup
A 'nflorit ca și un mugur la ivirea primăverii.

În pervazul din ferestre stau burgheze decoltate,
Cu priviri iscoditoare, lacome, mereu tot cată
O făptură mult dorită în lungi nopți de insomnie,—
Și oftează când un semn face inima să bată.

Pe stradele tănuite, fete cu chemări în mers,
lute vor ca să dispară cu tovarăşul ales,
Să sfârşeasc' acum idila începută într'un sat,
In oraşu 'n care odată grofii dragoste-au cules.

CRĂCIUN

Vârful ulmilor milueşte satul
Cu şuer de mătânie din aripi de vrăbii,
Nechează în ulişi cai năsdărăvani
Şi irozi înstelaţi încrucişează săbii.

Copiii 'n perleaz spumegă jocuri,
Focul din palme topeşte zăpadă,
Femeile 'n poartă, în cap cu găleţi,
Ciripesc într'una şi pornesc la sfadă.

Larma topeşte 'n miros de şorici
Sângele Domnului din doauă acoave,
Hora se 'ncege când tremură stele
Iar Radu lui Caldeş spune braşoave.

FARMECE DE ANUL NOU

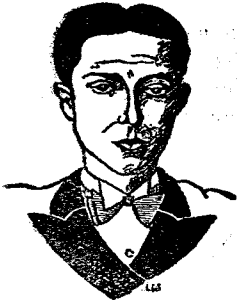
Ursitoare despletite vin în noaptea de an nou
Şi la fete, calea vieţii, le-o arată cu belşug,
Când se scoală dimineaţa numai clocot şi văpaie,
Istovite sunt de trudă, parc' au tras mereu în jug.

Cu glas aspru o strigoaică flueră 'n puterea nopţi
Şi le aruncă 'n coş, pe vatră, stelbele de busuioc
Împletite cu fir roşu de arnici şi năvădeală
Şi cu solzul unui şarpe sugrumat de-o barză 'n cioc.

Umerii-i stropesc cu firul de funingine cânit
Il arunc' apoi în târlă să-l miroase trei berbeci,
Il adună şi-l strecoară la țăţâna porţii dragi,
Să le vină 'n prag iubitul într'o goană pe poteci.

C. ARGINTARU

REVENIRE, REVEDFRE

Fluerături, găfăieli, gemete: oprire grea. Dar Victor Comneanu nu se grăbi să coboare. Știa că trenul zăbovea destul timp în gară și era mulțumit să privească ȕmbulzeala de sus, din pervazul ferestrii. Nu era grăbit. Mai mult chiar: îi părea pareă rău că ajunsese la capătul itinerarului; ar fi vrut să mai călătorească, să simtă sub picioare cântecul roților de fier, iar peste obraz biciuiala plăcută a aerului; să-și lase privirea să rătăcească pe zarea aprinsă și pe întinderea somnolentă a câmpului, a căruj liniște odihnitoare o savurase multă vreme, dar din mijlocul căreia gândul se abătuse des asupra orașului dorit. Acum în fața lui, se liniștise.

De ce s'ar fi grăbit? O oră mai de vreme, ori mai târziu, în viața lui ce însemna? Nimic, absolut nimic! De aceea, în timp ce zâmbea disprețuitor, își plimba liniștit privirile puțin ironice peste mulțimea ce mișuna prin gară și care în graba cu care se împingea, i-se părea o haită de fiare sălbatice. Uneori privirea i-se lipea de cineva, ori în auz îi stăruia vre-o vorbă prinsă întâmplător din zgomotul difuz al gării. Îi venea chiar s'o rostească, căutând să păstreze intonația ce-o avusese. Dar la vederea unui călător — o umbră între atâtea altele — zâmbetul i-se stinse. Victor Comneanu avu senzația că înebunise subit: Trecătorul i-se păruse cunoscut și vederea lui — revederea lui — îi ridică din colțuri uitate, un nefărșit șir de lucruri neconturate, dar dureros înlănțuite.

— Miru!

Involutar, cuvântul îi tăsnise depe buze.

— Ce-am spus? Miru? El e oare?

Se frânse peste marginea ferestrii. Îl zării departe, strivît în mulțimea ce se grăbea spre ieșire. Își smulse geamantanul depe picioară și se grăbi să coboare. La ușa vagonului sili pe niște oameni cari tocmai se urcau, să se dea la o parte. Jos, în mulțime, se aruncă nepăsător, izbînd cu umerii, făcându-și loc cu coatele. Reflexiile de adineaori erau uitate. Un singur gând îl obseda: Să-l găsească, să-l găsească și apoi... Urmarea fu repede stinsă, cu teamă parcă. Când izbuti să iasă, străbătui în fugă trotoarul gării, se avîntă chiar și în începutul cătorva străduțe lăturalnice, dar nu-și mai zări omul. Dispăruse. Obosit făcu semn unui birjar. Apoi așezat pe pernele moi ale trăsुरii, odată cu tropotul cailor, începu și frământul gândurilor; revenirea spre casă, era o întoarcere în trecut.

De când nu-l mai zărise? De ani de zile! De cinci ani! Mult, căci câte trecuseră de-atunci! Și cum se schimbaseră, amândoi! Pe-atunci începeau să-l lumineze primele raze ale gloriei și în saloanele care rămăseseră în-

chise studentului necunoscut, dar fură larg deschise scriitorului, se izbise de două piedici: o femeie și un bărbat.

Iși amintea perfect totul, până și intonația solemnă a glasului:

— Domnișoara, Anita Aureanu!

Se înclinase cavalereste, prinzând-o în totul cu o privire glumeață: Ochii focosi, buzele pline, umede și figura de-o albeață ce si accentua în cadru fumuriu al părului. Tânjalea voită a trupului svelt, părea o plăcere ce ardea. Cunoștința făcută întâmplător se strănse, se împleti cu vorbe și privi de tot felul și sfârși în buduarul „Casei de aur“, — cum era numit palatul ei, poate și pentru luxu-i neobișnuit, dar și pentrucă în fiecare sfârșit al zilei soarele aprindea văja în ferestrele celor două caturi. Cu frumusețea ei puțin excentrică, mărită încă prin cele ce-o înconjurau, ea știa să-i apară totdeauna impunătoare și să-l stăpânească, deși îi cedase. În asemenea cazuri el căuta să-și mângâie orgolul rănit, ascunzându-și discret înfrângerea:

— E egală cu mine!

Erau totuși momente, când din femeia de societate nu mai rămânea decât veșnica sclavă, care vedea și consacra pe stăpân în bărbat. Și acestea erau momentele lui de glorie, de mulțumire, de priviri mândre și aspru aruncate spre femeia crucificată pe covoarele bogate ale divanurilor orientale, unde trupul ei apărea ca o pată alburie în semi-obscuritatea camerei.

A doua piedică, bărbatul, era un frumos cântăreț de operetă, pe care îl caracteriza aerul său sombru de încredere în sine. Nu se știa bine nici cine era, nici de unde venise. Iscodirii îi răspundea cu zâmbete amare. Plutea în jurul acestui om o atmosferă întunecată care-i crelea un carecare prestigiu și atâta nesfârșite curiozități. Amândoi fără prejudecăți și caractere tari — Comneanu, oțel flexibil în oglindă căruiă jucau umbre și lumini, celălalt mișcare de gigant în umbră, gigantizată încă de umbră — era firesc să nu se poată suferi. Se dădeau între ei mici hârțuieji pe care Anita, ce stătea de obicei la o parte, căută să le atâțe. Scriitorul arunca, spre admirația auditorilor săi cari îl considerau veșnic de învingător, măiestrite atacuri de cuvinte, dar dispera simțând că toate se frângeau în aerul sombru al celuiilalt, care se mulțumea să zâmbească disprețuitor, ori să arunce cât-un cuvânt răutăcios. Singură Anita se pare că hănuia aceste înfrângeri, căci căuta să se apropie de cel mai puternic. Chiar Victor îi găsi într-o zi împreună, ea vorbindu-i cu o volubilitate neobișnuită, ea privind-o ironic și liniștit printre gene. Când fură singuri, cearta începu:

— Ce căuți la el? Ce voiai? Spune!

Ea se îndoise ca o pisică, rostind cu dințișorii înțelești:

— Nu sunt oare liberă?! De când mi-am luat un stăpân?

Și se depărtase surâzând disprețuitor, legănându-și ispititor umerii splendizi. Pentru câțva timp, o liniște, ce nu prevestea nimic bun, se lăsă între ei.

Venise apoi primăvara, cu aeru-i năvalnic — plin de parfumul sălbatec și amărui al mugurelui abia încolțit —, cu verdele-i fraged și ninsoarea-i de flori, cu zgomote de surăsuri înveselite. Tesături de lumină, zilele însorite reveniră. Și în sfârșitul unei astfel de zile Victor se plimbăse îndelung, îmbătat de soare, de veselie, de clocotul sângelui în care primă-

vara aprinsese văpai. O nouă viață se deschidea cu fiecare stradă, șerpuiind alături de ea. În fluturarea-i aurie, soarele coborâse să se odihnească o clipă pe culmea zărilor. Clopotele orașului bălângăneau rar și trist, — tânguiri de guri metalice! Clipocind, ziua se stingea melancolic. Victor privea Iacom multimea revărsată pe străzi, mulțumit de veselia lor sglobie. Era totuși trist: presimțea o nenorocire ce s'apropia. Deodată cineva îl prinse ușor de braț. Era un cunoscut, unul din aceia care simt o adevărată plăcere de-a turna cuiva venin. În ochii celui care-l acostase, se citea un imbold ironic.

— Știi? Pe domnișoara Aureanu a apucat-o iar dorul de ducă. Pleacă...

— Plea-că?

— ... cu Miru, Miru Roman.

Schelele sufletului se prăbușiră. Coborî de pe trotuar. Un claxon pârâi, un auto trecu.

— Anita!

Nu-l auzise. Alergă după ea cu părul în vânt, cu respirația greoaie și sonoră. În avântu-i nebun se lovi de automobilul oprit în fața porții, dar nici nu băgă de seamă. O ajunse la scara-i somptuoasă, pe când urca primele trepte.

— Ani! Anita!!

Femeia îl privi peste umăr:

— Ce vrei?

— Ani! Pleci! Ani? Am auzit că...

— Da, plec.

Vocea bărbatului izbucni cu asprimi neașteptate:

— Nu! nu trebuie să pleci!

Un hohot de râs și-o micșorare a pupilelor:

— Plec! Auzi!? Ple-ec!

Și cu ipocrizie blândă, disprețuitoare:

— Copil!

Cuvântul căzu ca o țâșnătură de salivă. Ochiul bărbatului scânteiară. O clipă se legănă între feară și vis. Deznădejdea îi umplu pieptul, visul îl rostogoli. Iși înalță capul năucit. Câteva clipe privirea i-se lipi de picioarele ei cari urcau scările repede-repede, săltând grațios. Se urni. Deslipirea fu mută. Pașii căzură greoi, prelungi, iar sufletul se frângea asemeni pașilor. Mirarea țâșni ca o pasăre speriată:

— Să și noptat?

Un clopot cu stingeri de ecouri vagi vestește zărilor biruința nopții. Pe stradă pălpăiau lumini și valuri largi de oameni se răzlețeau întâmplător. În goană nebună, strigătul răsună mai strident:

— Ediția! Ultimile știri! Edițiaaaa...

Zâmbi, — scăsnire a dinților și schimonosire a feții:

— Ultimele știri! Idioții!... Idioții!...

Sub frunte trosni ceva sec; urechile văjăiră, iar la tâmpile se abătură grăbite ca picăturile de ploaie, ciocăneli cu șoptituri cicălitoare:

— Copil! copil! copil!

Pasul care întârzia mereu, reveni hotărât, cât mai hotărât: fugă de școlar neastâmpărat. Era cuprins de nebuna dorință de-ași îngropa pumnii în carnea cuiva.

HYPERION

Cot întâmplător. Strada pustie era încoronată de un șir nesfârșit de becuri electrice, care apăreau prin claritatea lacrimilor adevărați sori, cu meșteptate tăsniri de raze reci. Stingherit de lumina revărsată în juru-i începu din nou să fugă și străzi cu întortocheturi dureroase, străbătute de răcoroasa respirație a nopți, șerpuiau în urmă-i cu șuieră vagi. Odată cu oboseala și nervii începeau să se ațâțe. Îi supăra zgomotul propriilor pași. Se opri. Privi împrejur, dar nu mai recunoaștea locul.

Se rezemă cu spatele de un stâlp de telegraf pe care era bătută o tăbliță „Păziztë“ — și privi iar în juru-i: străduța era strâmtă, cu căsuțe dărăpănate, scufundate în pământ și mirosea a noroi proaspăt și-a putregai, ce-ți producea usturături pe gât.

— Mahala!

Uitase?!!

Căzu din nou ropotul ciocănelului la tâmple:

— Copil! Nu ești fericit! Copil!... Copil!...

Pumnii se strânseră mânioși și sângele se abătu nebun prin vine. Se scutură. La câțiva pași o cărciumă. Intră în ea și cu un avânt necunoscut până atunci se afundă în paharul rubiniu, plin acum, gol peste o clipită.

Cătă plăcere să întinzi mâna și capul după pahar...

... mâna și capul după pahar;

... să-l golești într'un hohot de râs;

... să privești fioros în juru-ți;

... să lustruiești încă mesele soioase, frecându-te de ele;

... să vezi lumea cu totul altfel în acel somnabulism al beției!

Dulceața vinului o simțea după golirea paharului: o amărăciune plăcută pe care de câte ori o înghițea, revenea iar.

Și bea mereu.

Greu — ca o lacrimă a deznădejzii — capul se rostogoli în unghiul brațului. Trudit, somnul se infiripă firav pe colțul tare al mesei, în ritmul hohotului lăuntric.

Vremea clipi.

Fu deșteptat de zguduitura prietenoasă a cărciumarului. Era amortit. Ieși. Prin ușa-i, — care apărea în noaptea întunecată, aprinsă gură de infern — cărciuma cufundată în insomnia de răsuflări bețive, îi întindea brațele vicioase într'o chemare impudică. Dar capul se infipse dârz în piept, iar pasul căuta să înainteze hotărât, cât mai departe de spelunca în care vinul căutase să îngroape durerea. Când izbuti să ajungă în dreptul stâlpului de telegraf — poate singurul din acea străduță — avu un suspin de mulțumire: se rezemă cu blândețe de el. Scuipă, căci gura îi era cocolită de gustul amăruj al vinului. Sufletul său — prapor sdrențuit — tânjea după nevinovăție, alinare. Și ca o mulțime trudită îi reveneau gândurile:

— Ea!

Ea? care ea? Anita?

Anita care-l pălmuisă cu cascada hohotului sonor și cu străfulgerarea disprețuitoare a ochilor compătimitori;

— Copil!

Un copil nu poate iubi? n'are dreptul?

Ar fi vrut să fie un Budha cu sute de brațe, care să se învârtască — roată de moară! — lovind în plin femeia pe care o vedea rostogolită la picioarele sale; să audă zgomotul pricinuit de grindina loviturilor cari învinețeau; s'o simtă simplă, docilă, s'o simtă că ea lui — numai a lui! — căci trupul ei era lumină pentru sufletu-i întunecat, iar zâmbetul ei îi pictura în suflet o liniște de basm.

Din toate ruinele cari îl înconjurau părea că pornește un chiot primăvăratec:

Ea?

O svăcnitură de inimă, ca o chemare copilărească.

— Ei?

Furii pornite din inconștient.

Se înșelase. În umbra ulicioarei se ivise o păreche, „o altă pereche“... Bărbatul o cuprinsese ușor de mijloc și apropiindu-și obrazul de al ei căuta să o sărute, când zări omul pe care-l confundase la început cu un pripon de-al stăpului.

Trecură de el.

Femeia își întoarse capul, uitându-se mirată la rătăcitul care privea stelele cu un aer așa de nepăsător și care era atât de elegant îmbrăcat. Curând dispărură din vedere, înghițiți de-o încovoietură a străduței, lăsând parcă în urma lor un aer de intimitate. Și în razele lunii ce-l luminau slăbite de zorile siefii, el rămase abătut, trist, sătul de viață. Pierise avântul și vraja dimprejuru-i totul rămânând moart, căzut din nou în noroiul și nimicnicia lor, de unde le ridicase entuziasmul unei clipite. Ulicioara redevenea o afundatură cu mocirle — ca o crepătură cu reptile — peste care putea un miros de mucegai. Privi noroiul străzii, băltoacele cu apă murdară și imagina lunii ce se oglindea în ele. Zvârlii și cerului o privire sălbătăcită: Crescând în ceruri luminoase, dimineața izzbucnea trandafiriu.

Totul era potolit ca'ntr'o încordare continuă. Iar în'năuntru-l său un glas murmură răutăcios: Oare n'a fost deajuns?

— Răzi?!?

I-se păruse că noaptea hohotise în urmă-i.

Buzele-i schițau cuvinte răzlețe:

— ... pierdute...

... și ca în vis te'ntrebi: Ce ești? Ce vei fi? De ce trăiești? Și nu poți să răspunzi;

... soarele răsare și apoi spune: și o zi trece;

... dispăre luna să facă loc soarelui: s'a dus noaptea;

... și așa trec zilele și nopțile, se'nșirue lunile, veacuri par anii cari vor veni, clipe ce-i cari au trecut...

Atâta timp de luptă alătura cu Visul și tot nimic!...

Veniră apoi zile negre și nopți albe, cari toate se sfârșeau cu genele ude. Zile de singurătăți sălbatece și asprimi tăcute. Nopți cari păreau interminabile și-ai căror zori, pândiți de după perdelele fereștii, erau întâmpinați cu vibrații lungi și dureroase. Dimineți palide în cari sperioasă și instinctivă întrebarea mijeia odată cu ele:

— Unde vei merge?

Și în cari ocolul-minciună: „Nu știu”, — era mai dureros ca oii ce precizare, căci bine știa sufletul, că nevrând chiar, i-se vor deschide drumuri înainte-i și-l vor duce cu zgomote tainice până la casa ei, țel și mai dureros în concretizarea-i dură. Uneori i se părea că în cadrul întunecos al ferestrii se încheaga figura Amitei, palidă în fluturarea fumurie a părului, imagine țesută de visu-i bolnav și care se destrăma cu primul moment de luciditate. Neprevăzutul unei așteptări necunoscute îl întuia în fața „Casei de aur” până ce seama se abătea asupra-i. Și cu umbrele fumurii ale serii se abătea și sufletul pe cărările morții. Trecea prin el un freamăt ca o unduire de trifoi, ce se prefăcea într'un urlet lăuntric, rostogolit de fermentările durerilor moenite. Părea că se'năbușe. Se repezea atunci la întâmplare, cu gulerul smuls, cu fața congestionată, cu respirația greoaie și sonoră. De întâlnea vre-un cunoscut, își cadenta pașii cu al acestuia, trecând înainte cu zâmbetul pe buze și durerea în suflet. Dacă era oprit vorbea mult, repede, impersonal și adesea se oprea brusc, lăsându-și fraza neisprăvită: Vre-o bizară legătură de iedi, pricinuită de cine știe ce vorbă rostită întâmplător, îl asvârlise în vis. Iar cunoscuții când plecau își clătinau capul gânditori, cu nedumerirea răsfrântă pe figură:

— Cât e de schimbat!

Trecură ani și după toate aceste zbućiumări reveni liniștea, resemnata liniște. I-se părea că făcuse o lungă călătorie printr'un deșert fierbinte, ajungând însfârșit să-și odihnească picioarele arse de nisipul-jăratec pe pajiștea moale a unui izvor, privind cu duioșie ostenită cerul roșietic, crestat de evantaie frunzoase. Căzuse într'o letargie bolnăvicioasă a unei liniști trândave, care îl făcea să stea zile întregi în odaia-i simplă, prietenească, lăncezând sub mirosul greu al mobilierului țărănesc: brad și vopsea. Complecta nemișcare a celor din prejur îi limpezea gândurile, făcându-i un nemărginit bine.

— Dece nu te muți în altă parte, îi zise într'o zi cineva. Într'o odaie mai mare, mai comodă, cu soare...

— O! nu, n'aș putea, fu răspunsul. Pentru mine fiecare obiect din odaia asta are în el o putere de viață, o flacără lăuntrică. Fiecare mi-a șoptit o vorbă, mi-a inspirat o idee. M'aș mai regăsi care, dacă m'aș despărți de toate-acestea...?

Ecou evocator:

— ... de cari mă leagă atâtea intimități!...

Și surâzând trist:

— Nici n'aș mai putea să creez ceva. Ași fi ca o epavă abandonată de valuri pe o coastă pustie...

Să stea nemișcat, să simtă în jurul său tăcuta prezență a lucrurilor sale, să privească cum o rază de soare — ce se lungeste și scade fără de zgomot — îi scaldă un colț de fereastră și-i pătează măsuta cu aur, era pentru el o odihnitoare plăcere. Și tot fără zgomot se imprăștiau și pâlcurile albăstrii ale țigării — rubin fumegător — plutind în odaia moenită-ușoare, străvezii, creind figuri de-o răsucire curioasă. Într'o zi rămase mirat surprinzându-și următorul gând:

— Dacă m'aş scula, aş vedea că peste mine s'a depus un strat de praf. Uneori mi se pare că mucegaiul mă înlănţuieşte cu firele-i invizibile.

Dar acolo unde altădată săltau flăcări de vis făuritoare, acum plana asemeni unei dimineţi senine — de primăvară aromată de vârstare tinere — o vigoare profundă şi calmă, a cărei siguranţă îl uimea.

Anita? Frământările de odinioară?

Deşi păstra cu evlavie fragmentul acelei nopţi în suflet, totul i-se părea atât de depărtat! — reminişcenţe de vis rău — încât avea aerul că se întreba: Când? cum? unde s'au petrecut toate acestea? Şi atunci căuta să-şi răspundă reconstituind din cosmarul trăit vorbe, atitudini, gesturi, răsfoindu-şi amintirile ca pe un album vechiu, cu marginile zdroaite, rămasă parcă dela cine ştie ce strămoşi şi-ale căruj fotografii îngălbenite, demodate, păstrau totuşi ceva din intimitatea acelor persoane de atunci.

Privirea-i muşcătoare şi strămbătura de o superioară ironie ce-i crispase buzele dispăruseră, făcând loc unei priviri nostalgice şi unui zâmbet abia schiţat dar dulce, ce-i fremăta veşnic pe buze. Felul său de a se exprima, odinioară torent de metafore şi imagini scilpitoare, erau acum asemeni unui fluviu adânc şi prietenos şi care ţi-e drag fiindcă te poţi oglindi pe deantregul în valurile-i limpezi, rostogolite cu linişte impunătoare. Un prieten îl caracterizase astfel: „A fost o plesnitură de biciu; acum e o lovitură de clopot sonoră şi gravă, dar ale cărei stingeri sunt de-o fineţe înfinit de tristă“. După liniştea sufletească, răsări şi cea stilistică. Lucrările sale îţi dădeau impresia unei grandiosităţi masive, dreptunghiulare, — o casă babiloneană ridicată în mijlocul unui pustiu neîarmurit, cu fundată ea însăşi cu pustiul, dar peste care se prăbuşea un greoi val de lumină solară.

Şi iată că din miresmea amintirilor patriarhale, venea să-l zdruncine revederea omului care-i smulsese odinioară inima din piept şi fugise cu ea în necunoscut.

— Am ajuns Domnule!

Coborî şi plăti. Curtea prin care trecea, începea să se tapiteze cu aurul primelor frunze. Descuie şi cu o mişcare înceată a mâinii dete uşa'n lături. Inserarea revenea cu umbrele-i violete. Puse piciorul pe prag. Intră. Pardesiul fu aruncat pe speteaza unui scaun, iar geamantanul pe masă. Din ungherele odăiţei întunerecul se prelungea până în suflet ca un geamăt mut.

— Oare-i şi ea aici?

O furie molatecă şi pe care căuta s'o întărească, îl cuprinse. Fiindu-i ruşine, puţin câte puţin se linişti. Şi cum sta aproape de singura-i oglindă, privirea-i căzu pe ea. Se apropie încet. Îşi privi ochii mari, nostalgici, faţa acoperită de-un suflu obosit şi părul uşor brumat pe la tâmpile: Zbuciu-mări! Apoi îşi aminti că tot în faţa aceleiaşi oglinzi stătuseră amândoi — odată când ea venise să vadă „cuibul unui scriitor“ — lipiţi obraz lângă obraz, ea cu ochii aprinşi, el învăluind-o într'o privire plină de melancolie ca o tinereţe tristă, căci presimţea parcă vitregia destinului.

Şi în ochi îi reveniră lacrimi ce-i atârnavă ca salbele pe gene, strălucind în lumina indoelnică a inserării, ca mărgăritarele golfurilor toride.

— Anita!...

Ionel GH. SEVEREANU

ASFINȚIT TRAGIC

După Arturo GRAF

Ca un bătrân gladiator ce moare,
 În zări coboară soarele pe cer
 Și 'ncet holbând pupila-i arzătoare,
 Se-afundă 'n sânul valului verzui.

Invălmășiții nouri fumurii
 li fac un nimb de-amenințări în juru-i,
 Iar el, cu raze palide de foc,
 Și-acuma-i tale oblu cu săgețile.

Prin cer și peste mări o 'nvinețire
 De ceață și de groază se întinde;
 Pierzându-l, lumea repede se 'ntunecă.

Grozavă, neagră pasăre de pradă,
 Din Polul Nord și Ursa înghețată
 Enormă cade 'n sânul Firii, Nodptea.

O, NATURĂ!

Zeiță 'nvăluită ce faci totul
 Prin uri ascunse și ascunse dragosti,
 Eu nu pot să 'nțeleg a tale fapte
 Iar despre opera-ți n'am vorbe bune.

Tu miști prin flori un șarpe la picioare
 Drumețului; miresme-otrăvitoare
 Faci să miroase din corole; picuri
 Venin în sucul fructelor frumoase.

Tu pregătești ascunse bancuri navei,
 Sau jos din Ursele strălucitoare
 Vânt furtunos deslănțui spre ruină;

Tu modelezi un piept suav și candid
 Și-ascunzi, ca să trăiască 'n el, o inimă
 Făcută pentru rele și trădare.

În limba română de
 Pimen CONSTANTINESCU

INCHINAREA MAGILOR, GRAVURĂ ÎN LEMN DE MARCEL OLINESCU

TROTUARUL

Sunt brațul străzii și 'nlănțuii pătimaș
Clădiri ce se înșiră ca lumea la paradă;
Cu mine-odată intră progresul în oraș
Și fac din orice ulicioară, o stradă.

Pe lângă ziduri mă strecor ca o reptilă
Trăgând pe toga străzii o dâră gris murdară,
Suport cu resemnare menirea mea servilă,
De-a duce în spinare mulțimea proletară.

Mă calcă toată lumea cu voie în picioare,
Primesc tocuri de gheată și pocnet de baston,
Nimic nu izbutește, totuși să mă 'nșioare...
Mi-e epiderma goasă de piatră și beton.

Marcel OLINESCU

TEATRU

RĂPIREA SABINELIR, comedie în 4 acte, localizare de *Paul Gusti*. Costache Trifănescu, profesor la un liceu din provincie, dispunând de oarecare libertate din cauza absenței soției sale Iasomița — tirana casei — și-a ficei sale Luța, plecate amândouă la băi, în timp ce-și aranja diversele sale însemnări, găsește printre ele un manuscris din tinerețe, o tragedie în versuri, cu subiect din viața vechilor latini (de unde și numele comediei) pe care recitând-o o găsește minunată; o trimite Teatrului Național din București. Refuzul sub pretext că piesa nu îndeplinește condițiile scenice — îl aruncă pe bietul autor într-o completă dezolare, de care se hotărăște să profite Manolache Iorganda, directorul unei trupe ambulante ce tocmai dădea o reprezentație teatrală în orașel și care aplicând o stratagemă ingenioasă, exploatează naivitatea profesorului, convingându-l să-și lase piesa jucată de artiștii săi. Intriga începe să se complice atât prin revenirea inoportună a doamnelor dela băi, cât și prin atmosfera opăsătoare ce domnește în casa doctorului Măgureanu, ginerele profesorului, provocată de soția acestuia, Polina, pe baza unei aserțiuni din Balzac. Piesa cade și din cauza personalului redus al trupei Iorganda — unde unele roluri trec prin adevărate metamorfoze — și din cauza unei montări extraordinar de caraghioase. Vestea ajungând la urechile coanei Iasomița, aceasta, cât și fata ei, se hotărăsc să divorțeze, căci și doctorul Măgureanu era amestecat în aceste manevre. Intriga însă se sfârșește bine. Luxița Iorganda, soția directorului teatral, înlocuind ultimile două acte ale tragediei cu câteva scene din *Scrisoarea Pierdută* a lui Caragiale, piesa are succes. Mulțumită acestei șiretenii, neștiută de nimeni, eroii se împacă și pleacă cu toții la București pentru a celebra logodna domnișoarei Luța cu un actor din trupa lui Manolache Iorganda.

Comedia e atrăgătoare, distractivă, abundând în jocuri de cuvinte și situații bufice, cu o singură frăsătură viguroasă de caracter — izbucnirea lui Iorganda când e insultat de Măgureanu spunându-i: paită — ceace amintește de unele grefări ale maeștrilor italieni pe acelaș temă, sau chiar de unii autori români (V. Eftimiu).

Direcția de scenă a avut-o domnul Neamțu-Otonel căruia i se datorește în mare parte succesul. Remarcăm creația doamnei Natalia Ștefănescu în rolul coanei Iasomița Trifănescu și pe-a domnului Mișu Ștefănescu în rolul directorului teatral; lingușitor și autoritar în acelaș timp, Iorganda — omul marilor catastrofe — știe să se adapteze tuturor situațiilor, izbutind să păstreze însă în suflet o flacăra de onestitate, mereu întreținută de iubirea pentru frumos. De asemenea au jucat minunat doamna Aurelia Vasiliu, domni Decu și Potcoavă; restul a fost destul de bine susținut de doamna Mary Cupcea, Daia Nicoară, domnii Potcoavă, Sandu Rădulescu, etc.

OPERĂ

FRUMOASA ELENA, operă bufă în două părți și 17 tablouri, de *Meilhac* și *Halevy*, prelucrată de Egen Friedel și Hans Sassman. Muzica de Offenbach, în prelucrarea lui Erich Wolfgang Korngold. Direcția muzicală: Jean Bobescu; direcția de scenă: C. Pavel; maestru de cor: Hermann Klee; maieștrii de balet: Chiți Stanciu și R. Morawski. Decoruri și costume de pictorul W. Widmann.

Inceputul operii, propriu zis, nu e scoaterea zeițărilor și-a vechilor eroi dintr'o cutie însemnată: *Atenție, fragil*, deșteptându-se apoi în acordurile orchestrei, ci templul spartan al lui Iupiter, servit de augurul Chalcas și de învățacelul acestuia, Philacomus, unde apare frumoasa Elenă, ca marele augur să-i tâlmăcească unele visuri atâtaătoare, iar acesta invocând oracolul, îi relatează unele scene întrezărite în Olimp. În tabloul următor asistăm la judecata păstorului troian Paris, în privința mărunții de aur a lui Jupiter. Dăruindu-l lui Venus — care uzează de o șiretене cunoscută — în schimbul celei mai frumoase femei, zeița amorului îi îndreaptă pașii spre cetatea lui Menelaus. O primă întvedere între Paris și Elena se face în templul lui Jupiter, mai întâi sub patronajul lui Chalcas, apoi față de toată nobilimea spartană. Astfel vedem pe Menelaus, pe Agamemnon, pe Achile, pe Oreste, pe frații Ajax, etc. — ultimii doi, călări. Chalcas, la secreta rugăminte a lui Paris consultă oracolul și-l trimite pe Menelaus în Creta s'aducă jertfe zeilor de-acolo, lăsând astfel destul timp lui Paris pentru a câștiga inima Elenei. Tabloul următor reprezintă pe marea regină în baie, distrată de dansatoarele lui Venus și apropierea augurului Chalcas, iar după plecarea acestora, visul ei, tradus printr'o grațioasă coreografie a trupei de balet. În timp ce eroii spartani se turmentează și numără pe degete amanții reginei lor, făcând ironice observații la adresa lui Menelaus — tipul soțului docil — Paris pătrunde în iatacul frumoasei regine și o cucerește. Dar Menelaus în loc să plece în Creta, se întoarce turmentat înapoi și pătrunzând în dormitorul soției sale, cu ajutorul lui Mercur, găsește aici pe Paris, pe cari caută să-l convingă să pice, pentru a nu se afla scandalul. Paris pleacă într'adevăr, iar cu marea regină, iar Spartanii infuriati, hotărâse războiul cu Troia.

Frumoasa Elena e mitologia glumificată, statornicită însă pe un plan al realităților moderne: Oscilind între operă și jazzband, între pornografie și adevărul istoric, între antichitate și actualitate, între dărzcenia caracterelor homerice și hazlia prezentare a autorului nou; ea stârnește ilaritatea totmai prin această săpare în contrast. Totuși, unele tablouri — visul Elenei, pătrunderea lui Paris în iatacul frumoasei regine și deșteptarea acesteia, etc. — ating întru totul măreția clasică, subtilizată încă de muzica veacului nostru. Dar ceace ridică această premieră la rangul unui mare eveniment scenic, e extraordinara ei montare, atât prin fastuoșitatea ei, cât și prin procedeele ultra-moderne ale realizării: pătrunderea și eșirea actorilor de pe scenă prin mijlocul publicului, costumele și decorurile atât de minunat executată de pictorul Widmann, plus o aleasă și continuă coreografie, mulțumită maieștrilor, doamna Dr. Chiți Stanciu—

HYPERION

Demian și R. Morawsky, cât și primei balerine, Viola Gloria. Dar toate aceste realizări, în parte, întrunite laolaltă, revin domnului director *C. Pavel*, care a căutat și-o reușit să improspăteze creațiile scenei clujene, atrăgând atenția publicului asupra acestui Institut.

Din interpretările artiștilor remarcăm pe doamna Aca de Barbu, în rolul frumoasei Elene, cu vorba insinuantă, cu gestul melodios și vocea de-o claritate mărită încă prin tehnica-i personală; domnul Virgil Vasilescu (Menelaus) a creat de minune rolul unui rege maleabil, cu toane copilărești și atât de credul încât, întâlnind în patul soției sale picioarele amantului, închide ochii zicând că-s al lui; domnul Ștefănescu-Goangă — în rolul augurului Chalcas — cu instantanee improvizări asupra actualelor cancanuri politice și curioase exerciții de balet pentru un om de dimensiunile sale, a fost la înălțime; de asemenea domnul Gogu Simionescu în rolul lui Achile, a avut o creație minunată; ochiziția acestor ultime două elemente pentru opera clujană, a fost un fapt fericit. Domnul I. Andreiescu ne-a dat un Paris viguros, cu perfect joc de scenă și voce plăcută. Restul a fost bine susținut de doamnele: Istrate, Saloviama, Ducu, Munteanu, etc., — și de domnii: Gavrilescu, Potcoavă, Irimieși, Mateescu, V. Rădulescu și ceilalți.

Ionel GH. SEVEREANU

CĂRȚI

FIRU 'N PATRU, roman de *E. Lovinescu*. Eminentul critic contemporan, continuă în acest roman a doua etapă din viața eroului *Bizu*, după ce, într'un prolog, răspunde criticilor ce s'au adus primului roman. De data aceasta ne transpune subtil în psihologia ratatului în profesiune și, îndeosebi, în amor. Cu un clasic rafinament psihologic, unic în literatura noastră, ne revelează labirintul imens al contradicțiilor sentimentale de care este capabil un temperament hiperemotiv și surescitabil în fața femeii adorată, după ce mai întâiu e un dezadaptat social. „Zece ani de viață din orașe mari nu-i dăduse mai multă îndrăzneală și nici acum nu-și afla vreo aderență cu viața bucureșteană de petrecere colectivă“ (pag. 260).

Tragicomedia lui *Bizu* ia proporții catastrofale la întâmplarea că obiectivul amorului său aparține unui pol cu totul opus — al ghețurilor eterne. Pe când el oscilează incoerent între entuziasm și deprimare aproape iremediabilă, Diana este totdeauna egală cu sine. Contrastele nu se atrag în psihologia acestor două personaje ce se întâlnesc în viață prin simple circumstanțe profesionale.

Bizu trăia platonice și poetic iubirea, atitudine care printr'o bolnavicioasă delicatețe, ținea inactiv bărbatul din sine. Cu aceeași sinceritate eroina, mereu în echilibru sufletec, înțelegea că iubirea nu este tot una cu febra. Diana aștepta „ceva cărui să nu-i poată rezista, care s'o atragă hipnotic. Refuzul fetei nu era nici indiferență totală, cum credea el, nici atitudine voluntară, ci, pe de o parte, rezerva inconștientă a femeii ce se voește urmărită și la urmă siluită, iar, pe de altă, semnul unei perspicacități împinsă până la divinație“ (pag. 149).

După nesfârșite tatonări de un an de zile, în care timp *Bizu* întinde curse sau o asaltează direct, ajung în momentul despărțirii — forțată de o împrejurare străină de oricare din ei — să-și cunoască reciproc misterul

ce-i îndepărta: enigma zăcea în caracterul fiecăruia. „Ca întotdeauna, de la o simplă vorbă fără conținut precis, scoți concluzia definitivă a insensibilității mele. Egalitatea mea de reacțiune față de oricine, ar trebui să-ți dovedească prezența unei atitudini temperamentale. Sunt așa pentru că nu sunt altfel. Eu te admit pe dumneata așa cum ești, mai vibrant decât mine, mai personal dar incoerent, bănuitor până la obsesie, căutător de pete în soare, despăcător al firului în patru, cercetător de infraroș și de ultraviolet; dumneata nu mă admitti însă pe mine cu firea mea egală și receptivă. Lipsa de expresie, incapacitatea mea de a exterioriza ceea ce simt, te grăbești să le iei drept insensibilitate; pentru că ți-am spus „ce era dacă veniam?“ — nu ești departe de a mă considera drept în afară de natură. Temperamentul te face mai nedrept cu mine, decât sunt eu cu dumneata; așa zisa mea insensibilitate are cel puțin meritul de a fi îngăduitoare față de frenezia unei mașini în continuă descărcare. Era cea dintâiu scenă ce i-o făcuse.“ (pag. 218).

Pentru a menține peisajul sufletesc al eroilor la înălțimea subtilității lor psihologice, domnul Lovinescu, conferă florei lor interioare titlul de doctori în chimia agricolă și-i așează în sera de experimentare a agriculturii românești. Adevăratul nume al lui Bizu este Clenciu (dela Klentze), iar al eroinei este Diana Serea. Eroul romanului este întâlnit de autor în singurătatea unei pepiniere provinciale, ca modest agronom. „Când spectacolul vieții vine singur la cerdacul meu, de ce aș mai umbla în lume, exclamă înveselit domnul Klentze. Dela poartă ai dat peste arivismul parazitărilor al viței sălbatice în căutarea unui reazem în bățul uitat lângă cerdac; ai dat apoi peste lupta pentru existență a democraticilor vrăbiuțe și acum iată și cea mai desăvârșită întrupare a încântării de sine în geniul solitar al curcanului Mărțișor“. (pag. 26).

Nu vom încerca să analizăm aci toată problematica încercată de autor. Schițăm numai aspectul total al cazului sesizat și exprimat de autor cu o măiestrie ce-i înalță simbolismul la o adevărată capodoperă.

Discutând cu autorul asupra primei cărți care cuprindea povestea propriului său destin, Bizu îi cere înapoi legiunile într'un moment de indignare. „Nu-ți judec cartea, dar văd cum e judecată; orice mobilerii i-aș presupune acestei violente ca și oricărei alteia, arta trebuia să se ridice la așa înălțimi salubre și încrămite în cât să impună pasiunilor cel puțin tăcerea“. (pag. 9).

Domnul Lovinescu apare în noul său roman nu numai reabilitat, cum se aștepta Bizu, ci va fi plăcut mișcat că minunata sa operă va găsi admiratori entuziaști; printre aceștia vor fi și de cei cari vor condece că la vârsta autorului „satisfacțiile nu se iau dinafară ci dinăuntru“.

DOCTORUL TAIFUN, roman de *Gala Galaction*. Medicul Taifun ajunge capturat de o femeie, care sub imperiul sugestiilor și amenințărilor soțului se prostituiază. Medicul și adultera însă sunt obligați să tragă consecințele fiindcă un factor străin, reprezentantul celui mai puternic instinct vital — copilul — îi face prizonieri pe amândoi. Nimic deosebit fiindcă la aceeași cursă a vieții se apleacă aproape toți, după manifestarea instinctului etern.

În cazul romanului, particularul lărar forma numai condițiile neper-

mise de societate, ca cele două personaje să se seducă fără respectul situațiilor lor anterioare, bruscând principii, legi și obiceiuri stabilite. Autorul va avea grijă însă să ni-i prezinte pe fiecare sub imperiul altor împrejurări fatale, atât de verosimile, încât apar tot atât de necesare și de reale ca și eroii. Floreal — copilă din flori a unei florărese țigănci cu un pictor celebru — sugestionată și terorizată de soț și halucinată de surpriza debilitării fizice și psihice, se supune dela prima ședință cardiologului medic, ca hipnotizată. Pe de altă parte, doctorul Taifun abuzează de victimă, ca un reflex al unei insuficiențe congenitale: Urătenia lui fizică, motiv care din tinerețe încă îl deviasse spre tendința compensatoare a afirmării prin știință.

Aceiași urătenie deviindu-l spre glorie medicală, îi agrava echilibrul moral-social prin timiditatea ce i-o creia față de femeie. Carapacea științifică în care se izolase însă, ia păstrat adolescența nematurizată, care a debordat cu ocazia acestei înflorite cliente, încât ni-se înfățișează această paradoxală situație: culmile științei despre inimă puteau fi perfect stăpânite, pe când inima proprie, nu; ea îi trimitea un ironic bobârnac de adolescență.

Floreal apare în aceea postură a ruinii pătrunsă de sentimentul maternității. Autorul o identifică în generozitatea sa cu instinctul matern dinamizat de situații complexe de medic. Rămâne un mister, dacă Floreal nu va fi exploatat voluntar funcțiunea maternității, dacă nu va fi întins intenționat cursa amorului, întrupată în maiestatea sa copilul, tocmai fiind că era fascinată de scopul confortului. Dar și în această ipoteză nu se răstoarnă nimic din sensul romanului, predestinat să sfințească mama și copilul. Fiindcă Floreal mai dăduse probe degospodină și de mamă, în căsătoria pe care acum nu face decât s'o fundeze pe poziții mult mai temeinice, schimbând vatra din motive ce o depășesc. Nu caută captareaoului soț cu subtilități ieftine de curtizană profesionistă, ci în numele copilului ce o angajează.

Fanatismul ei pentru copil, comportamentul ei instinctiv, delirul ei matern, sunt de o inspirație profund umană.

Floreal nu are un caracter „isteric și mitoman” cum o califică amantul orbit de gelozie, nu se complăce spontan în compromisuri, ci tranșează totul cu o susținută tenacitate. Conduasă de instincte în funcție de care își va mânui inteligența, se va înfățișa tribunalului de trei, cu aceia robustă prestanță a mamei pătrunsă de menirea sa. Procesul justiției imanente, (în ultimă analiză comandată de viață) îl străbate aici autorul pe portativul maternității cu o măiestrie pe care în literatura noastră o întâlnim numai în *Baltagul* lui Sadoveanu, însă acolo pe portativul fidelității soției și într-o lume rurală de munte.

Nu este cazul să se aplice stigmatul infamiei asupra unei singure impulsioni, mai ales când n'are consecințe care să ucidă vieța, ci numai s'o turbure în anumită măsură.

Aceasta este și teza susținută cu mult rafinament psihologic de Pirandello în *Sase personaje în căutarea unui autor*, aceasta este și soluția dată de psihologia modernă.

„Crimă fără de nume: destrăbălarea savantului, apostazia preotului

și dezertarea soldatului, sunt una și aceeași crimă, privită dela distanțe deosebite și din tribunale diverse" (pag. 103).

Să fie oare atât de grave și atât de comparabile?

Înțelegerea și iertarea femeiei nu ne va lăsa să fim nici „înfumurați nici disprețuitori" însă nici nu ne va îndatora s'o urmărim în divinația ei mistică. Nu este tot una a urma în complicații femeia pentru că ea s'ar învârti totdeauna sau ar reveni tot la certitudinea mai mult sau mai puțin metafizică a maternității, pentru a urma conștient această certitudine, care în general deviază la femeie în prostituție iremediabilă sau în perversiuni cari nu numai ucid pe făptușă ci îmbolnăvesc și societatea.

Iertarea, atunci când s'a neglijat prevenirea păcatului, are loc prin recunoașterea științifică, rațională sau religioasă, că te afli în fața ireparabilului, pe care nu poți decât să-l accepți și explicându-l să formulezi rezerve pentru viitor. Cele două concepții ale realității eticii individuale, analiza psihologică și cazuistica creștină rezolvă identic destinul celor două personaje ale romanului.

Măreția operii constă în abordarea problemei ocrotirii mamei și copilului sub aspectul ei moral-social, autorul integrându-se cu aceasta în actualitate ca-și în eternitate; și mai constă în talentul stilistic cu care se exprimă într'o comprehensiune clară a situațiilor, în limbă românească plastică și sugestivă, sau în analiza poetică impecabilă a anumitor momente psihologice. Dacă celelalte îi scapă ne analizate, este probabil fiindcă s'a lăsat sedus de măiestria ingeniozității cu care poetul a organizat scenariul conflictelor. Întreg ritmul romanului ne apare cinematografic.

CHIPURI DE BRONZ de Al. Iacobescu. Poet la loc de cinste între clasicii români, Șt. O. Iosif, a fost un romantic influențat de Anany și E. Madach. „Opera lui, în lirica de după Eminescu, prin desăvârșirea formei și o nebănuită putere de creație, înseamnă un pas mai departe spre ceea ce poate rămâne întreg și temeinic. A lăsat cele mai frumoase, cele mai triste și cele mai nobile cântece de dragoste".

Al doilea bronț: Al. Macedonski, idealistul ce și-a batjocorit singur idealul, neînțelegând pentru cine să cânte sau să moară, dar din opera căruia vor rămâne onorabil în literatura noastră câteva crâmpoe.

Și al treilea: Mihail Săulescu, cel care a scris cu slove de sânge războiul nostru de întregire, pe care-l consideră una cu viața. În ansamblu, domnul Iacobescu le aduce un simțit omagiu în stil de frescă.

CÂNTECUL LEBEDEI, schițe și nuvele de Ion Munteanu. Autorul publică în volum încercările sale literare. Părerea noastră este că n'a greșit.

UMBRE, versuri de I. V. Berbescu—Cristian. Debuturile domnului Berbescu sunt de o valoare literară inegală în fond și formă. Autorul va câștiga printr'o atentă adâncire a vieții.

C. D. UTA

REVISTE

VIEAȚA LITERARĂ, revistă de informație critică literară și artistică, anul VIII, numărul 150 de pe Decembrie c., sub conducerea distinsului literat I. Valerian, aduce un bogat și interesant material, mai ales informativ. Domnul Romulus Dianu, cunoscutul scriitor, vorbește despre

doamna Natalia Negru, femeia fatală care a dus în mormânt pe cei doi scriitori, Iosif și Anghel. Ori cât talent ar risipi domnul Dianu pentru a reabilita pe femeia viperă care a fost Natalia, nu va reuși. „Când vrea femeia vrea și Dumnezeu“ și când vrea bine, îl poate face și când dorește rău, izbuteste întotdeauna. „De se ceartă doi copii pe-o prăjitură, nu e de vină prăjitura“, e adevărat, dar femeia își mișcă trupul de șarpe și înveinează făpturile mai slabe.

Aici ar fi rolul educativ al femeii cu adevărat inteligentă, să îmbânzească apucăturile rele din om, nu să-le atâțe și să-i arunce unul contra altuia. Procesul e pierdut pentru doamna care vrea reabilitare. Tot talentul domnului Dianu de scriitor în plină desfășurare, e zadarnic.

În corpul aceste bune reviste din capitală, e un material critic și informativ atât de abundent încât o recomandăm cititorilor noștri ca pe cea mai viguroasă revistă românească.

ȘTIRI

— Opereta *Frumoasa Elenă*, reprezentată pe scena Operii române din Cluj la 8 Decembrie c., a atras un public numeros. Împreună cu *Flautul magic*, operă reprezentată la începutul Stagionii din acest an, formează două spectacole mărețe cari fac cinste domnului C. Pavel, dir. Operii.

— Se vorbește din nou de schimbarea domnului C. Pavel dela direcția generală a Teatrului și Operii din Cluj. Aceste știri trebuie curmate prin *rămânere* sau *înlocuire*, cât mai repede, aiffel se resimt spectacolele și scade prestigiul Instituției și conducătorului.

REDAȚIONALE

Revista *Hyperion* îndeplinește cu acest număr doi ani. Apărută la 1 Ianuarie 1932 când nu era în Cluj decât publicația socială *Societatea de mâine* a domnului Ion Clopoțel, a umplut un mare gol în mișcarea literară din capitala Ardealului. Pășim semet și mulțumiți în al treilea an, fără șgomot, așa cum se cuvine celor ce știu tăcea și munci cu folos. Publicul ne va aprecia cum se cuvine.

*
Rugăm pe domnii abonați a ne achita — unii abonamentul pe anii 1932 și 1933, complet, de 400 lei în total; iar alții pe anul 1933, de 200 lei. Nu este cinstit și demn pentru persoana care a primit doi ani în șir revista și n'a refuzat-o, să n'o plătească, sau a primit-o un an și face la fel. Să nu fim forțați a le da numele. O vom face, de nu ni se achită sumele datorate în cursul lunii Ianuarie 1934.

*
Pe anul 1934 abonamentul la *Hyperion* îl reducem dela 200 lei pe an, la 100 lei pe an, începând dela 1 Ianuarie 1934 și vom trimite revista numai acelor cari ne achită acest abonament de 100 lei, înainte, în cursul lunii Ianuarie 1934.

Pentru autorități și Instituții abonamentul îl reducem la 200 lei.

Dorim cititorilor *Hyperionului* * sărbători fericite.

MATERIA ACESTUI VOLUM

	<u>Pag.</u>
1. <i>Muma pădurii și Călător</i> , poezii de C. ARGINTARU	1
2. <i>Un duel original</i> , schiță de G. RETEZEANU	3
3. <i>La țârm de ape 'ntunecoase</i> , poezie de ADY ENDRE, tradusă de IULIU BOȚAN	5
4. <i>Ființă moartă</i> , poezie de PETŐFI, tradusă de G. POPA	6
5. <i>Furcoi</i> , nuvelă de C. ARGINTARU	7
6. <i>Noemvrie</i> , poemă în proză de SANDU ARIANU	11
7. <i>Frământări</i> , versuri de ION TH. ILEA	12
8. <i>Vântul</i> , versuri de MIRCEA CONSTANTINESCU	12
9. <i>Brăduț</i> , schiță de MARCEL VELTER	13
10. <i>Domnul Ploscă</i> , schiță de N. SCHINTEE-SEUCA	15
11. <i>Revedere</i> , schiță de AUGUSTIN TĂTARU	17
12. <i>Plecarea la școală</i> , amintiri de ALEX. MUNTEANU	19
13. <i>Plastică</i> : Expoziția N. BRANA și LUCHIAN VLASIU. Expoziția colectivă: Pictorii: N. BRANA, V. BENEȘ, TRAIAN BILȚIU, CSENAN CORNEL, FÜLOP ANTAL ANDOR, TASSO MARCHINI, LETIȚIA MUNTEANU și ION POP; sculptorii: CSÉRO FERENCZ, KUDELASS KAROLY, AUREL MEDREA și RADU PUȘCARIU	22
14. <i>Teatru și Operă</i> . „Unchiul din provincie”, comedie în 3 acte de ARNOLD și BACH, localizată de VINTILĂ RADULESCU; „Vanzătorul de pasări”, operă comică în 3 acte de M. VEST și L. FELD, mu- zica de CARL ZELLER; „Carmen” de BIZET	23
15. <i>Cărți</i> : „Răscoala”, roman în două volume de LIVIU REBREANU; „Ca- lea” de MIHAIL DRĂGĂNESCU; „Moartea învinsă”, schiță de MARIN I. BELLU; „Creangă”, schiță critică de LECA MORARU; „Actualități în puericultură și pediatrie” studii medicale de DR. AXENTE IANCU; „Legea contractelor de muncă” studii juridice de JAKUES MOSCOVICI și „Calendarul Izvoarașul”	25
16. <i>Reviste</i> : „Vieața Românească”	28
17. <i>Știri</i> : „Diavolul Alb”, roman de LUIS DE OTEYZA și „Grand Hotel” roman de WICKI BAUM	28
18. <i>În largul seninului de dimineață</i> , poezie de C. ARGINTARU	29
19. <i>Coroana de spini</i> , nuvelă de JOSÉ FRANCÉS, tradusă de DUMITRU I. STĂNESCU	30
20. <i>Balada gândului</i> , versuri de SANDU ARIANU	35
21. <i>Întâlniri</i> , versuri de ION TH. ILEA	36

22. <i>Banul muncit îl ține apa</i> , nuvelă de C. ARGINTARU	37
23. <i>Șoapte</i> , poezie de Z. BĂRSAN, pusă pe note muzicale de HERMANN KLEE	42
24. <i>A murit copilul orbului</i> , schiță de MARCEL VELTER	44
25. <i>Gânduri uitate</i> , versuri de MARCEL OLINESCU	45
26. <i>Valurile</i> , versuri de GH. TUDOR	45
27. <i>Primăvara albă</i> , versuri de EMIL ZEGREANU	46
28. <i>Rugă de primăvară</i> , versuri de MIHAIL PINTEA	46
29. <i>Unei fete cu multă carte</i> , epigramă de V. REU	46
30. <i>Stilul modern</i> , încercare critică de ALEX. MUNTEANU	47
31. <i>Portrete literare și artistice</i> : SABIN DRĂGOI și JOSÉ FRANCÉS	50
32. <i>Teatru și Operă</i> : „In umbra haremului“, piesă în 3 acte de LUCIEN BESNARD; „Fantoma Albă“, operă în 3 acte de EUGEN SCRIBE, cu muzică de BOIELDIEU și „Hai să râdem“, revistă în 3 acte de C. A. RUSSEY	52
33. <i>Cărți</i> : „Oameni în mers“, versuri de ARON COTRUȘ; „Diavolul Alb“, roman de LUIS DE OTEYZA, tradus de DUMITRU I. STĂNESCU și „Grand Hotel“, roman de VICKI BAUM, tradus de FELIX ADERCA	54
34. <i>Reviste</i> : „Azi“ și „Riport“	55
35. <i>Știri</i> : Desființarea Operii și Teatrului din Cluj; Ionel Spătaru; Liliacul	56
36. <i>Filozofia operii lui Richard Wagner</i> de VLADIMIR GHIDIONESCU	57
37. <i>Vreme pestriță și Metapsihică</i> , poezii de C. ARGINTARU	65
38. <i>Un cuib daco-roman</i> , fragment dintr'o istorie literară a Transilvaniei de G. B. DUICĂ	67
39. <i>Scrisoare într'o iarnă</i> , versuri de GEORGE POPA	68
40. <i>Trecând</i> , versuri de SANDU ARIANU	68
41. <i>Reînviere</i> , versuri de ION TH. ILEA	69
42. <i>Pustie</i> , versuri de CONST. R. CRIȘAN	69
43. <i>Cântau odată</i> , poezie de C. ARGINTARU, pusă pe note muzicale de V. ISAC	70
44. <i>Ultima carte</i> , schiță de ALPHONSE DAUDET, tradusă de ODISEU APOSTOL	72
45. <i>Copăcel</i> , schiță de MARIA PEȘTEANU	74
46. <i>Oasele lui Constantin Brâncoveanu</i> , note istorice de G. PETRESCU-SAVA	75
47. <i>Teatru</i> : Sărbătorirea artistului N. NEAMTȚU-OTTONEL pentru 30 de ani de activitate teatrală; „Cardinalul“, piesă în 4 acte de NAPOLEON PARCKER; „Ispita“, comedie în 3 acte de IULIUS HORST și WOLFGANG POLLACSEK; „Marchizul de Priola“, piesă în 3 acte de LAVEDAN	77
48. <i>Operă</i> : Săptămâna wagneriană cu triologia „Tanhäuser“, „Vasul Fantomă“ și Löhengrin; Concertul SABIN DRĂGOI; Un nou compozitor bănățean: V. ISAC; PEER GYNT	79
49. <i>Cărți</i> : „Cartea nunții“, roman de G. CĂLINESCU; „Patul lui Procust“, roman în 2 volume de CAMIL PETRESCU; „Normaliștii“, roman de B. IORDAN	82
50. <i>Reviste</i> : „Viața Românească“, „Idea Literară“ și „Cucu“	83
51. <i>Știri</i> : Revenirea artistului C. PAVEL la Concesiunea Operii și Teatrului Național din Cluj; „Erdelyi Szemle“	84
52. <i>Un post necunoscut</i> , fragment dintr'o istorie literară a Transilvaniei de G. BOGDAN-DUICĂ	85

53. <i>Rătăcit, Primăvară și Insomnie</i> , goezii de C. ARGINTARU	86
54. <i>Scântei în întuneric</i> , de M. DRĂGĂNESCU	88
55. <i>Popas pe culmi și Părinte</i> , versuri de SANDU ARIANU	92
56. <i>Viciul brun</i> , schiță de VLADIMIR NICOARĂ	93
57. <i>Crai nou</i> , versuri de EMIL ZEGREANU	96
58. <i>Rugă de primăvară</i> , versuri de MARIA PEȘTEANU	96
59. <i>Meteahna lui Mișu Cristodorescu</i> , nuvelă de G. RETEZEANU	97
60. <i>Treceri</i> , versuri de ION TH. ILEA	104
61. <i>Cărâruie, cărâruie</i> , versuri de ION MOLDOVANU	104
62. <i>Lacrimă de mamă</i> , schițe de ALEX. MUNTEANU	105
63. <i>Doamna Ana Voileanu-Nicoară</i> , pianistă, portret artistic	108
64. <i>Muzica instrumentală în învățământ</i> , de V. ISAC	109
65. <i>Teatru și Operă</i> : „Azilul de noapte“, piesă în 4 acte de MAXIM GORKI; „Cafeneaua mică“, comedie în 3 acte de TRISTAN BERNARD; „Der Freischütz“, operă romantică în 3 acte (5 tablouri) de F. KIND; „Svanda Cimpoierul“, operă comică în 2 acte (5 tablouri) de MILOSE KARESE, prelucrată de MAXE BRODA; Producția elevilor Academiei de muzică și artă dramatică	110
66. <i>Cărți și Reviste</i> : „Machiavelii“, studiu biografic de C. ANTONIADE; „Făt frumos“, „Izvorășul“, „Natura“ și „Dacia Nouă“	111
67. <i>Știri</i> : MARY CUPCEA-MUNTEANU	112
68. <i>Spini și roze</i> , de MIHAIL DRĂGĂNESCU	113
69. <i>Pelerin</i> , poemă de C. ARGINTARU	118
70. <i>Iconarul</i> , schiță de ION DICU-COMĂNICI	120
71. <i>În cetatea morții</i> , versuri de SANDU ARIANU	123
72. <i>Isabel</i> , nuvelă de IONEL CHISĂLITZĂ SEVEREANU	124
73. <i>Metafizică</i> , versuri de G. ȘT. CAZACU	128
74. <i>Gând</i> , versuri de I. SCHINTEE-SEUCA	128
75. <i>Crăciun</i> , schiță de G. RETEZEANU	129
76. <i>Oprîre</i> , versuri de ION TH. ILEA	131
77. <i>Revenire</i> , versuri de CIOCIU S. ANDERCO	131
78. <i>Ce vrea să-mi spună oare</i> , versuri de EMIL ZEGREANU	132
79. <i>Cântec stelar</i> , versuri de NECULAE RUSU	132
80. <i>Plastica</i> : pictorii CATUL BOGDAN, AUREL CIUPE, EMIL CORNEA, TASI DEMIAN, SZOLNAY SÁNDOR și WALTER VIDMANN; sculptorii ROMULUS LADEA și SZERVATIUS JENŐ	136
81. <i>Muzică</i> : Concertul ILEANA ANTONU și HEVESI PIROSKA	137
82. <i>Cărți</i> : „Destinul lordului Thomson“, roman de principesa MARTHA BIBESCU; „Nevroza instinctelor“, roman de IONEL RODA; „În umbra lui Crist“, poeme în proză de OCTAVIAN ȘIREAGU; „Cuvântul talisman“, poeme de SAȘA PANĂ; „Culturalizarea satelor“ de ION CLOPOTEL	138
83. <i>Reviste</i> : „Vieața românească“, „Ausonia“ și „Revue spirite“	140
84. <i>Mișcarea științifică și filozofică</i> de MIHAIL DRĂGĂNESCU	141
85. <i>Dorul de păcat și Faunul</i> , poeme de C. ARGINTARU	147
86. <i>Trăsurica mătușii Paraschiva</i> , schiță de ION DICU-COMĂNICI	148
87. <i>Subt clar de lună</i> , versuri de GEORGE SARAVAN	150
88. <i>Crochiuri</i> , versuri de G. RETEZEANU	151
89. <i>În jurul cazului Pasqualini</i> , schiță de GABRIEL GOBRON	152

HYPERION

90.	<i>Înțeleptul și profanul</i> de MAX HEINDEL	153
91.	<i>Femeie pierdută</i> , versuri de FORICA CIURA	154
92.	<i>Interese familiare</i> , schiță de VLADIMIR NICOARĂ	155
93.	<i>Primăvară</i> , versuri de GRIGORIU TOMA	158
94.	<i>Chemare</i> , versuri de IONEL CHISĂLITZĂ-SEVEREANU	160
95.	<i>Miraj</i> , versuri de CIOCIU S. ANDERCO	160
96.	<i>Avansare</i> , schiță de IONEL RODA	161
97.	<i>Nemurire</i> , versuri de AUREL ZEGREANU	163
98.	<i>Fire de vieață învechite</i> de MARIA PEȘTEANU	164
99.	<i>Muzică</i> : Festivalul absolvenților Academiei de muzică și artă dramatică; Concertul violinistului VIRGIL POP; Concertul de compoziții GR GHIDIONESCU; Concertul cântăreței VICTORIA KARSAI; Concertul cântăreței LYA CETERAȘ	165
100.	<i>„Maidanul cu dragoste”</i> , roman în 2 volume de GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU	167
101.	<i>Reviste</i> : „Ion Maiorescu”, „Orientări”, „Hotarul”, „Poporul românesc” și Jubileul ziarului „Universul”	168
102.	<i>In paradisul sufletului</i> de MILAIL DRĂGĂNESCU	169
103.	<i>Ostrovul plăcerii și Sfântul Ilie</i> , poezii de C. Argintaru	173
104.	<i>Revelație</i> schiță de IONEL CHISĂLITZĂ-SEVEREANU	174
105.	<i>Sonet și Sonet minim</i> , traduceri după ARTURO GRAF de PIMEN CONSTANTINESCU	177
106.	<i>Către înțelepciune</i> de HENRI DURVILLE, traducere de A. R.	178
107.	<i>Zădărnicie și Adonis</i> , versuri de FLORICA CIURA	180
108.	<i>Visul și Copilul</i> de ELLICK MORR, traducere de A. R.	181
109.	<i>Am așteptat până deseară</i> , versuri de G. RETEZEANU	183
110.	<i>Melancolie</i> , versuri de G. BARBUL	183
111.	<i>Botezul de lumină</i> , versuri de SANDU ARIANU	185
112.	<i>Atlantida</i> , după EDMUND SCHURÉ, traducere de MIHAIL DRĂGĂNESCU	186
113.	<i>Natură moartă</i> , versuri de C. ȘTEFĂNIU	189
114.	<i>Laurimi</i> , versuri de ION MOLDOVANU	189
115.	<i>Constantin Pavel</i> , portret artistic	190
116.	<i>Cărți</i> : „Nopti la hanul din Antimovo”, nuvele de IORDAN IOVCOV	193
117.	<i>Reviste</i> : „Abecedar”	195
118.	<i>Știri</i> : Traduceri după ARTURO GRAF de PIMEN CONSTANTINESCU; C. PAVEL a revenit la conducerea Operii și Teatrului Național din Cluj	195
119.	<i>Copilăria mea, Dora, Zănatic, Seară de August și Mișei</i> , poezii de C. ARGINTARU	197
120.	<i>Sminteala monihului Măcarie</i> , nuvelă de VLADIMIR NICOARĂ	200
121.	<i>Noapte de Iulie</i> , sonet după ARTURO GRAF, trad. de PIMEN CONSTANTINESCU	205
122.	<i>Evoluția religiei</i> de MIHAIL DRĂGĂNESCU	206
123.	<i>Femeia de noapte și Unde te-am uitat</i> , versuri de FLORICA CIURA	211
124.	<i>Vieața cimitirului</i> de MARIA PEȘTEANU	212
125.	<i>Zgomote</i> , versuri de IONEL CHISĂLITZĂ SEVEREANU	213
126.	<i>Din mine</i> , versuri de CIOCIU S. ANDERCO	213
127.	<i>Profeții și adevăruri</i> de IONEL CHISĂLITZĂ-SEVEREANU	214
128.	<i>Amintiri din copilărie</i> de LYA APOSTOL	217

129. <i>Cărți</i> : „Adela”, roman de G. IBRĂILEANU; „Aspecte și atitudini ideologice” de ALEX. DIMA; „Penumbre”, navelo de PETRU TARTIA	219
130. <i>Reviste</i> : „Cancerul”	222
131. <i>Știri</i> : „La revue spirite”; Greșeli de tipar în „Hyperion”; Ediția III-a de poeme „Agonia Soarelui” de C. ARGINTARU; Informații despre „Hyperion”	223
132. <i>Somerii</i> , poemă de C. ARGINTARU	225
133. <i>Măști</i> , navelă de IONEL CHISĂLITZA-SEVEREANU	227
134. <i>Dorinși și Intâiul păcat</i> , versuri de FLORICA CIURA	239
135. <i>Cultivatorul de trandafiri</i> , dedicație maestrului TUTOVEANU de SEBASTIAN BORNEMISA	240
136. <i>Cugetări din operele oamenilor mari</i> , culese de C. ARGINTARU	243
137. <i>Compozitorul Dr. Augustin Bena</i> , portret artistic	244
138. <i>Teatru</i> : Inaugurarea teatrului țărănesc; Deschiderea Stagiunii cu „Ovidiu”, dramă în 5 acte de VASILE ALECSANDRI; „Maria din Mangop”, dramă istorică în 5 acte de MIRCEA RĂDULESCU	248
139. <i>Operă</i> : „Flautul magic”, operă în 3 acte (7 tablouri) de MOZART	249
140. <i>Gărți</i> : „Haiducii”, roman de PANAIU ISTRATI	251
141. <i>Reviste</i> : „Albina”, „Miniaturi”, „Poporul românesc”; „Lanuri”, „Freamătul” și „Imuguriri”	252
142. <i>Știri</i> : Traducerile după OTOKAR BREZINA de ALEX. IACOBESCU; Premiera piesei „Cuceritorii”	252
143. <i>Pe coama unui murg, Toamna și Orfanii</i> , poezii de C. ARGINTARU	253
144. <i>Caste veșnice</i> , de IONEL GH. SEVEREANU	255
145. <i>Ajun de anul nou</i> , versuri de FLORICA CIURA	258
146. <i>Noaptea</i> de ILEANA HERTEG	259
147. <i>Ruga dimineții</i> , poemă după OTOKAR BREZINA, traducere de ALEX. IACOBESCU	260
148. <i>Flăcări albe</i> , versuri de Ion Th. ILEA	265
149. <i>Din Istoria medicinei italiene</i> de DR. ODISEU APOSTOL	266
150. <i>Cugetări din operele oamenilor mari</i> , culese de C. ARGINTARU	268
151. <i>Astra și Din lacrimile mele</i> poezii de HEINE, traduse de G. BARBUL	271
152. <i>Arhitectură</i> : Catedrala ortodoxă din Cluj	272
153. <i>Sculptură</i> : Expoziția LUCHIAN VLASIU	273
154. <i>Teatru</i> : „Cuceritorii”, piesă în 3 acte de CHARLES MERÉE; „Micul Weber”, comedie bufă în 3 acte de F. ARNOLD și ERNEST BOCH; „Râpa”, piesă în 5 acte după romanul lui IVAN GONCEAROV, de RIS KARSKY și D. Teodorescu G.	274
155. <i>Operă</i> : „Evangelimann”, dramă muzicală în 3 acte de KIENZL	276
156. <i>Muzică</i> : Concertul simfonic al Sindicatului artiștilor instrumentali din Cluj	277
157. <i>Balet</i> : Gala de dans VERONICA PATAKI	277
158. <i>Gărți</i> : „Tratat de estetică muzicală” de DIMITRIE CUCLIN, de V. ISAC	278
159. <i>Reviste</i> : „Arta și omul”	280
160. <i>Știri</i> : Moartea poetului N. MILCU; pictorul SAVA ALBESCU; Traducerile din BREZINA de ALEX. IACOBESCU; ION TH. ILEA va scoate un volum de versuri sub titlu „Gloata”	280
161. <i>Resemnare</i> , versuri de FLORICA CIURA	281
162. <i>O convorbire cu scriitorul Emil Isac</i> de IONEL CH. SEVEREANU	283

HYPERION

163. <i>Păcatul sub aripa tăcerii, Clujul, Crăciun și Fărmece de anul nou</i> , poezii de C. ARGINTARU	285
164. <i>Revenire, revedere</i> , năvelă de IONEL GH. SEVEREANU	287
165. <i>Asfințit tragic și O, natură!</i> , sonete de ARTURO GRAF, trad. de PIMEN CONSTANTINESCU	294
166. <i>Trotuarul</i> , versuri de MARCEL OLINESCU	295
167. <i>Teatru</i> : „Răpirea Sabineilor“, piesă în 4 acte, localizare de P. GUSTI	296
168. <i>Operă</i> : „Frumoasa Elenă“, operetă în 2 acte și 17 tablouri, muzica de OFFENBACH	297
169. <i>Cărți</i> : „Firu 'n patru, roman de EUGEN LOLINESCU; „Doctorul Taifun“, roman de GALA GALACTION; „Chipuri de bronz“, note literare de ALINX IACOBESCU; „Cântecul lebedei“, schițe de ION MUNTEANU și „Umbre“, versuri de BERBECU, — Cronici de C. D. UȚĂ	298
170. <i>Reviste</i> : „Vieața literară“	302
171. <i>Știri</i> : Premiilele Operilor: „Flautul magic“ și „Frumoasa Elenă“; Rămânerea sau înlocuirea directorului general al Operii și Teatrului Național C. PAVEL	302
172. <i>Redacționale</i> : Despre „Hyperion“	302
173. <i>Materia acestui volum</i>	303
174. <i>Reproducerea acestui volum</i>	308

REPRODUCERILE DIN ACEST VOLUM

BCU Cluj / Central University Library Cluj

	Pag.
1. <i>Repaos pe Sena</i> , ulei de N. BRANA	11
2. <i>Richard Wagner</i> , după o ștampă	57
3. <i>Desene-portrete</i> : OCTAV ARBORE de Dralex; SABIN DRĂGOIU și V. ISAC, de Dure	80
4. <i>Fotografia pianistei ANA VOILEANU-NICOARĂ</i>	84
5. <i>Peisaj urban</i> , ulei de EMIL CORNEA	133
6. <i>Portret</i> , ulei de SOLNAY SANDOR	134
7. <i>Natură moartă</i> , ulei de WALTER WIDMANN	135
8. <i>Fotografiile cântăreței ILEANA ANTONU și al pianistei HEVESI PIROSKA</i>	137
9. <i>Gravură în lemn</i> , de MARCEL OLINESCU	159
10. <i>Fotografia artistei dramatice FLORICA CIURA</i>	166
11. <i>Peisaj</i> , gravură în lemn de MARCEL OLINESCU	184
12. <i>Fotografia directorului general al Operii C. PAVEL</i>	190
13. <i>Desen-portret</i> al „ „ „ C. PAVEL	192
14. <i>Desene-portrete</i> : baletista CHIȚI STANCIU-DEMIAN, artista dramatică FLORICA CIURA; artiștii de operă: G. SIMIONESCU, C. URJICU și I. PUICAN, de FERDINAND GUNESER	196
15. <i>Fotografia compozitorului DR. AUGUSTIN BENA, Rectorul Academiei de muzică și artă dramatică din Cluj</i>	244
16. <i>Chipurile medicilor G. ROLAMO, MORGAGNI și SCARPA</i>	266
17. <i>Portretul poetei FLORICA CIURA</i>	281
18. <i>Desenul-portret</i> al tânărului scriitor IONEL GH. SEVEREANU	283
19. <i>Desen-portret</i> al domnului C. ARGINTARU	285
20. <i>Inchinarea magilor</i> , gravură în lemn de MARCEL OLINESCU	295
21. Toate vignetele au fos lucrate în lemn de MARCEL OLINESCU	

Ți s-a apărut cartea de poeme

ĂGONIA SOĂRELUI

Ediția a 3-a în 160 pagini

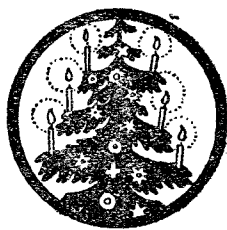
de

C. ARGINTARU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prețul 60 Lei

Se trimite contra unui mandat poștal de 60 lei, de cĂtre editura HYPERION Cluj, Calea Dorobanșilor 60, specificĂnd pe cotor titlul volumului.

TIP „ARDEALUL“ CLUJ